

KARTA PRACY · L4

Anatomia globalnego handlu

Dział VII · wymaganie P4 · „Kto naprawdę płaci za moją czekoladę i mój smartfon?”

WARIANT: BAZOWY

Imię i nazwisko: Klasa: Data:

Twój cel

- Śledzę łańcuch dostaw i oceniam wpływ handlu na jakość życia ludzi.
- Rozumiem odpowiedzialną konsumpcję i spór o patriotyzm gospodarczy; weryfikuję dane.

Jak pracujecie: w grupie opracowujecie JEDNĄ stację, potem słuchacie pozostałych i uzupełniacie notatki.

Stacja 1 · Łańcuch kakao (czekolada)

Dane (nie zmieniaj — analizuj):

- Wybrzeże Kości Słoniowej dostarcza **~45%** globalnej podaży kakao. (*Fairtrade International*)
- Rolnik otrzymuje ok. **37% tzw. płacy godnej** (0,78 USD/dzień wobec 2,51 USD). (*Fairtrade International*) (dane 2025/2026)
- Na farmach kakao (WKS + Ghana) pracuje **>1,56 mln dzieci**. (*Fairtrade International*) (dane 2025/2026)

Na czym polega zależność w łańcuchu:

Przyczyna (w tym historyczna):

Skutek dla ludzi:

Co mogę zrobić / u mnie w życiu:

Stacja 2 · Łańcuch kobaltu (smartfon)

Dane (nie zmieniaj — analizuj):

- Demokratyczna Republika Konga dostarcza **>70%** światowego kobaltu. (*raporty NGO*)
- **~25–40%** pochodzi z kopalń rzemieślniczych (~150 tys. osób); pracuje tam **~35–40 tys. dzieci**. (*raporty NGO*) (dane 2025/2026)
- Zarobek górnika rzemieślniczego: **~1–2 USD/dzień**; skutki zdrowotne (pylica). (*raporty NGO*) (dane 2025/2026)

Na czym polega zależność w łańcuchu:

Przyczyna (w tym historyczna):

Skutek dla ludzi:

Co mogę zrobić / u mnie w życiu:

Stacja 3 · Odpowiedzialna konsumpcja

Dane (nie zmieniaj — analizuj):

- Odpowiedzialna konsumpcja to Cel 12 Agendy 2030 — ograniczanie szkód społecznych i środowiskowych.
- Narzędzia: certyfikaty (Fairtrade, UTZ), ograniczanie marnotrawstwa, świadome wybory zakupowe.
- Konsument jest częścią łańcucha — popyt zmienia praktyki producentów.

Na czym polega zależność w łańcuchu:

Przyczyna (w tym historyczna):

Skutek dla ludzi:

Co mogę zrobić / u mnie w życiu:

Stacja 4 · Patriotyzm gospodarczy — spór

Dane (nie zmieniaj — analizuj):

- Model polski jest mieszany: rola Polskiego Funduszu Rozwoju i „narodowych czempionów”, przy otwartości na rynek.
- Indeks Wolności Gospodarczej 2025: Polska **25. na 44** w Europie („gospodarka umiarkowanie wolna”). (*Heritage Foundation*) (dane 2025/2026)
- Spór: preferować krajowe produkty i kapitał czy zostawić to rynkowi? (dwa stanowiska niżej)

Na czym polega zależność w łańcuchu:

Przyczyna (w tym historyczna):

Skutek dla ludzi:

Co mogę zrobić / u mnie w życiu:

Synteza — uzupełnij

Wybierz jeden produkt i rozpisz jego łańcuch oraz koszt ukryty i alternatywę.

Ogniwo łańcucha	Kto zyskuje / ile	Ukryty koszt / alternatywa

Wyjściówka

1. Prześledź krótko łańcuch jednego produktu i wskaż, gdzie powstaje największy koszt społeczny lub środowiskowy.

2. Podaj jedną zasadę odpowiedzialnej konsumpcji, którą możesz zastosować.

3. Wypisz po jednym argumentem za i przeciw patriotyzmowi gospodarczemu.

[QR] Źródła danych do samodzielnej weryfikacji — zeskanuj kod (do wstawienia).